

Orfeu. Eurídice. Hermes

Rainer M. Rilke

Era l'estranya mina de les ànimes.
Com silenciosos filons d'argent, anaven,
talment unes venes a través de la fosca. Entre les arrels
rajava la sang, que continua fins als homes,
i oferia, en l'obscuritat, l'aspecte pesant del pòrfir.
Fora d'això, no hi havia res de roig.

Hi havia allí roques
i boscos sense ésser. Ponts per damunt del buit
i aquell gran estany gris, orb,
suspès per damunt del seu fons llunyà
com un cel de pluja damunt d'un paisatge.
I entre prats, suaus i plens de paciència,
apareixia la pàl·lida cinta de l'únic camí,
estès com una llarga bugada.

I per aquest únic camí venien ells.

Davant, l'home esvelt del mantell blau,
que mirava dret davant seu, mut i impacient.
Sense mastegar, devorava el seu pas el camí,
a grans mossos; les seves mans penjaven,
pesants i closes, de la caiguda dels plecs,
i ja no sabien res de la lleugera lira,
que havia penetrat dins l'esquerra
com les redoltes d'un roser a la branca de l'olivera.
I els seus sentits estaven com partits:
mentre la mirada el precedia, guiant-lo, com un gos,
es girava, venia i s'aturava, cada vegada més lluny
i esperant-lo, en el pròxim tombant, —
la seva oïda es quedava enrera com un perfum.
De vegades li feia l'efecte com si arribés
fins al caminar d'aquells altres dos
que havien de seguir tota aquella pujada.
Llavors tornava a ésser només el ressò del seu pas,
i el vent del seu mantell, el que darrera d'ell hi havia.
Però es deia a ell mateix que tanmateix venien;
ho deia fort i se sentia perdre.
Tanmateix venien, només eren dos,
que caminaven, terriblement baixet. S'hagués pogut
girar una sola vegada (si el mirar enrera no hagués estat

la descomposició de tota aquella obra
que fins ara no es realitza), els havia per força de veure,
aquells dos baixets que el seguien en silenci:

el déu de la marxa i del missatge al lluny,
amb la gorra de viatge sobre uns ulls brillants,
amb el bastó prim davant del seu cos
i un batec d'ales als turmells;
i, donada a la seva mà esquerra: ella.

La tan amada, tant, que d'una lira
havien sortit més planys que mai de les ploracossos;
que havia sorgit un món de laments, en el qual
tot tornava a ésser: el bosc i la vall,
el camí i el paratge, el camp i el riu i la bèstia;
i que al voltant d'aquell món de laments, exactament
com al voltant de l'altra terra girava un sol
i un silenciós cel estelat,
girava un cel de laments amb uns estels desnaturats—:
la tan amada.

Ella, però, anava de la mà d'aquell déu,
amb el pas restringit per les llargues benes fúnebres,
insegura, suau i sense impaciència.
Era dins ella mateixa com una alta esperança
i no pensava en l'home que la precedia,
ni en el camí que la pujava a la vida.
Era dins ella mateixa. I el seu ésser-morta
l'omplia com una plenitud.
Com un fruit de dolçor i de tenebra,
era plena de la seva gran mort,
que també era nova, talment que no comprenia res.

Estava en una nova virginitat,
i intocable; el seu sexe estava clos
com una jove flor cap al vespre,
i les seves mans estaven tan deshabitades
a la unió conjugal, que fins el contacte,
infinítament lleu, que la guiava, del déu lleuger,
l'ofenia com un excés de confiança.

Ja no era aquella dona rossa
que en els cants del poeta de vegades començava a sonar,
no era el perfum i l'illot de l'ample llit,
no era la possessió d'aquell home.

Estava ja desnuada com un cabell llarg
i lliurada com una pluja caiguda
i repartida com una cèntuple provisió.

Ja era arrel.

I quan de sobte, promptament,
el déu l'aturà i amb dolor en el crit
digué les paraules: «S'ha girat...»
ella no comprengué res i digué baixet: «Qui?»

Però al lluny, fosc davant la clara sortida,
es dreçava algú, el rostre del qual
no es podia reconèixer. Estava allí i veia
com per la línia d'un senderó entre prats
amb adolorit esguard el déu dels missatges
es girava en silenci per seguir la figura
que ja se'n tornava pel mateix camí,
amb el pas restringit per les benes fúnebres,
insegura, suau i sense impaciència.

RILKE, Rainer M. *Esbossos de versions de Rilke*. Traducció de Carles Riba. Edició a cura d'Enric Sullà. Barcelona: Edicions 62, 1984, p. 38-41.

Traduït per Carles Riba